

wilbe være bleven stedt i nogen større Fare, og jeg troer heller ikke, at den høitærede Minister paa nogen Maade har villet stille disse Forhandlinger under Stolen, men det forekommer mig rigtigt nok, at disse Forhandlinger burde være fulgte med Lovforslaget. Vi vilde derved sandsynligviis være blevene frie for at modtage et Actstykke, som vi nu have modtaget, om hvilket jeg tilstaaer, at det er forekommet mig at være støvende baade i Form og i Tone, og som navnlig indeholder et Udtryk, som jeg ikke kan forsoner mig med. Jeg troer nemlig vel nok, at man efter Sprogbrugen uden Fornærmelse kan „advare“ en Anden, men jeg mener, at den, som skal kunne advare en Anden mod at handle, maa have Myndighed til at byde og Myndighed til at straffe. Det kan derfor ogsaa kun være enten paa Grund af en reen Misforstaaelse af Forholdet eller ved en Skjodesløshed, at de 6 Biskopper have brugt det Udtryk, at de „advare“ Thinget mod at gjøre det Skridt, som dette Lovforslag gaaer ud paa.

Jeg skal nu gaae over til at omtale selve Sagen, og jeg skal da derved navnlig tage Hensyn til, hvad mine to ærede Colleger, den 1ste og den 4de Landssthingsmand for Kjøbenhavn (Madvig og Lehmann) i de foregaaende Dage have hittret, ikke for at forøge de Høflighedens Tal, som ere blevene sagte dem for deres Foredrag — jeg troer endogfsaa, at de have høstet dem saa rigeligt, at de vel kunne taale et lille Afdrag deri —, men for at bruge enkelte af deres Ytringer som Udgangspunkt for, hvad jeg vil sige. — Den ærede 4de Landssthingsmand for Kjøbenhavn (Lehmann) talte fuldkomment sandt, idet han gjorde opmærksom paa, at denne Sag er et Mindretalsspørgsmaal. Det er netop det, som gjør det saa vanskeligt at føre den igjennem. Det skalde vel synes, at det ikke kunde være saa i vor Tid, i hvilken vi jo have gjort saa overordentligt meget for Mindretallene — vi have jo saaledes til Bedste for dem opfundet en heelt ny Valgmethode og have ved Rigsdagens og navnlig ved dette Things Sammensætning draget omhyggelig Omsorg for dem —, men det er to forskjellige Ting, selv at føle sig i Mindretallet eller i hvert Fald at frygte for

at komme til at høre dertil, og saa at føle sig træg for at komme til at være i Mindretallet. Det er vanskeligt for de Fleste at gjøre sig en rigtig Forestilling om Mindretallets Tarv og om Mindretallets Ret, og man ledes derfor overordentligt let til at tage Sagen en bagatelle og til, som den ærede Landssthingsmand, til hvem jeg sigter, at sige, at her kun er Tale om et lille Bequemmelighedshensyn. Jeg troer, at det er en stor Uret at sige dette, en stor Uret mod den Almue, som væsentligt udgjør dette Mindretal. Naar man lever her midt i Kjøbenhavn, hvor man har Valget mellem 30 — 40 Præster, hvor man, naar man ikke vil høre Saul, kan gaae hen og høre David, saa kan man sagtens sige, at det er et Bequemmelighedshensyn, om man faaer denne eller hiin Præst at høre. For den fattige Almesmand derimod, som slider tungt hele Ugen igjennem, som ikke kan holde glimrende Taler eller klare fine Tanker uden Andres Hjælp, og som navnlig under sine Sorger og Bekymringer trænger haardt til Religionens Trøst, for ham er det meget mere end et Bequemmelighedshensyn, om han kan finde en Præst, hos hvem han kan hente Opbyggelse, og det er derfor ikke rigtigt, naar man taler, som om det kun gjaldt et Bequemmelighedshensyn. — Den nævnte ærede Taler fremsatte dernæst den Anskuelse, at det var vanskeligt for Rigsdagen at behandle kirkelige Spørgsmaal. Jeg kan paa en vis Maade give ham Ret deri, men i en anden Henseende ikke. Det kan vel være sandt, og det er sandt, at der er mange kirkelige Spørgsmaal, om hvilke det kan siges, at det vilde være overmaade uheldigt, om de bleve fremdragne og drøftede her, men jeg kan paa den anden Side slet ikke give ham Ret i, at det er til nogen Skade for Rigsdagen eller for dens Forhandlinger, om vi engang imellem, i Ny og Næ, faae et Spørgsmaal frem, som sætter de aandelige Interesser i Bevægelse. Vore Forhandlinger lide i Almindelighed meget af Interesseløshed; de Spørgsmaal, som fornemmeligt beskæftige os, ere saa smaa, at de ikke vække megen Deeltagelse udenfor denne Sal, og hiin Plads her bagved staaer derfor som oftest tom. Jeg synes altsaa, at det er godt, at vi engang imellem faae et Spørgs-